VIEŠOJI ĮSTAIGA BIRŽŲ LIGONINĖ

MOTYVUOTA IŠVADA DĖL KORUPCIJOS PASIREIŠKIMO TIKIMYBĖS

2024-09-20
Biržai

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo 10 straipsniu, Korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo ir jo atlikimo tvarkos rekomendacijomis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos direktoriaus 2021 m. lapkričio 30 d. įsakymu Nr. 2-246 „Dėl korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo ir jo atlikimo tvarkos rekomendacijų patvirtinimo“, Korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo ir jo atlikimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2022 m. balandžio 7 d. įsakymu Nr. V-721 „Dėl korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo ir jo atlikimo tvarkos aprašo patvirtinimo“, VšĮ Biržų ligoninėje (toliau - Ligoninė) buvo atliktas korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymas mokamų paslaugų teikimo srityje.

Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnyba nėra atlikusi korupcijos rizikos analizės Ligoninės mokamų paslaugų teikimo srityje.

VEIKLOS SRITIES ESAMOS SITUACIJOS VERTINIMAS

Korupcijos pasireiškimo tikimybės vertinimą atliko Rasa Aukštikalnytė, atsakinga už antikorupcinės aplinkos kūrimą.

Analizuojamas laikotarpis. Atliekant korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymą, buvo analizuojamas laikotarpis nuo 2023 m. rugsėjo 1 d. iki 2024 m. rugpjūčio 31 d.

Įstaiga: VšĮ Biržų ligoninė.

Analizuotas objektas - mokamų paslaugų teikimas.

Taikyti metodai: galiojančių vidaus teisės aktų analizė, veiklos analizė, duomenų tikslinimas žodžiu.

Analizės ir vertinimo tikslas – identifikuoti išorinius ir vidinius veiksnius, galinčius sudaryti prielaidas korupcijos pasireiškimui Ligoninės mokamų paslaugų teikimo srityje. Nustačius silpnąsias mokamų paslaugų teikimo sritis, parengti priemonių planą joms minimizuoti ir/ar pašalinti.

Situacija vertinant pagal Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo 6 straipsnio 3 dalyje nurodytus sekančius kriterijus, nustatyta, kad:

1. *„Yra buvę bandymų, pažeidžiant teisės aktų nustatytą tvarką, paveikti viešojo sektoriaus subjekto darbuotojus ar jų priimamus sprendimus“.* Analizuojamu laikotarpiu atvejų, atitinkančių šį kriterijų, nebuvo užfiksuota. Ligoninės darbuotojų atsakomybė yra pakankamai apibrėžtos. Darbuotojams nėra suteikti įgaliojimai priimti vienasmenių administracinių sprendimų.

2. *„Nustatyta korupcinio pobūdžio nusikalstamų veikų kitoje panašioje valstybės ar savivaldybės veiklos srityje ar procese ir yra pagrindo manyti, kad tokio pobūdžio korupcijos rizika gali būti ir šioje valstybės ar savivaldybės veiklos srityje ar procese“.* Analizuojant mokamų paslaugų teikimo sritį pagrindo manyti, kad gali kilti korupcinio pobūdžio nusikalstamų veikų padarymo rizika nenustatyta.

3. *„Priimami sprendimai yra susiję su materialine ar kitokia suinteresuoto asmens nauda, leidimų, nuolaidų, lengvatų ir kitokių papildomų teisių suteikimu ar apribojimu, kontrolės ar priežiūros vykdymu“.* Mokamų paslaugų teikimo srityje tokių atvejų nebuvo nustatyta.

4. *„Kontrolės, priežiūros ar teisėsaugos institucijos nustatė valstybės ar savivaldybės veiklos srityje ar procese korupcinio pobūdžio teisės pažeidimų“.* Analizuojamu laikotarpiu Ligoninėje korupcinio pobūdžio teisės pažeidimų mokamų paslaugų teikimo srityje nebuvo nustatyta.

5. *„Gauta kitos pagrįstos informacijos apie valstybės ar savivaldybės veiklos srityje ar procese esamus korupcijos rizikos veiksnius“.* Analizuojamu laikotarpiu mokamų paslaugų teikimo srityje nebuvo gauta pagrįstos informacijos apie korupcijos rizikos veiksnius.

Atlikta analizė parodė, kad atskirų darbuotojų funkcijos, uždaviniai, darbo ir sprendimų priėmimo tvarka ir atsakomybė mokamų paslaugų teikimo srityje yra išsamiai reglamentuoti. Išsamus darbuotojų veiklos reglamentavimas ir veiklos kontrolė leidžia priimti skaidrius sprendimus ir išvengti pašalinio poveikio jų priėmimo procese.

Korupcijos pasireiškimo tikimybės vertinimas atliktas taikant galiojančių vidaus dokumentų analizės, veiklos analizės metodą. Nustatant korupcijos pasireiškimo tikimybę mokamų paslaugų teikimo srityje, buvo peržiūrėti vidaus teisės aktai, reguliuojantys Ligoninės darbuotojų funkcijas, sprendimų priėmimo tvarką ir atsakomybę teikiant mokamas paslaugas ir vertinant galiojančius mokamų paslaugų teikimo veiklos sritį reglamentuojančius dokumentus:

- VšĮ Biržų ligoninės Vidaus tvarkos taisyklės, patvirtintos direktoriaus 2018-07-20 įsakymu Nr. PVK-88;
- VšĮ Biržų ligoninės Kokybės sistemos procedūra Nr. 13 „Mokamų paslaugų teikimas“, patvirtinta VšĮ Biržų ligoninės vyr. gydytojo 2014-11-04 įsakymu Nr. PVK-118;
- VšĮ Biržų ligoninės direktoriaus 2024-04-15 įsakymas Nr. PVK- 15„Dėl klinikinės diagnostikos laboratorijos teikiamų paslaugų kainų“;
- VšĮ Biržų ligoninės direktoriaus 2024-04-15 įsakymas Nr. PVK- 14 „Dėl mokamų asmens sveikatos priežiūros paslaugų kainų“;
- Biržų rajono savivaldybės tarybos 2022-04-29 sprendimas Nr. T-115 „Dėl VšĮ Biržų ligoninės teikiamų paslaugų kainų nustatymo“;
- LR Sveikatos apsaugos ministro 2014-07-11 įsakymu Nr. V-794 „Dėl Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 1999-07-30 įsakymo Nr. 357 „Dėl mokamų asmens sveikatos priežiūros paslaugų sąrašo, kainų nustatymo ir jų indeksavimo tvarkos bei šių paslaugų teikimo ir apmokėjimo tvarkos“ pakeitimo (aktuali redakcija).

Atliekant analizę nustatyta:

VšĮ Biržų ligoninėje mokamos paslaugos teikiamos laikantis galiojančių Lietuvos Respublikos teisės aktų reikalavimų. Mokamos paslaugos VšĮ Biržų ligoninėje yra teikiamos vadovaujantis LR Sveikatos apsaugos ministro 2014-07-11 įsakymu Nr. V-794 „Dėl Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 1999-07-30 įsakymo Nr. 357 „Dėl mokamų asmens sveikatos priežiūros paslaugų sąrašo, kainų nustatymo ir jų indeksavimo tvarkos bei šių paslaugų teikimo ir apmokėjimo tvarkos“ pakeitimo, VšĮ Biržų ligoninės vyr. gydytojo 2014-11-04 įsakymu Nr. PVK-118 patvirtinta Kokybės sistemos procedūra Nr. 13 „Mokamų paslaugų teikimo tvarka“, VšĮ Biržų ligoninės direktoriaus 2024-04-15 įsakymas Nr. PVK- 15„Dėl klinikinės diagnostikos laboratorijos teikiamų paslaugų kainų“, VšĮ Biržų ligoninės direktoriaus 2024-04-15 įsakymas Nr. PVK- 14 „Dėl mokamų asmens sveikatos priežiūros paslaugų kainų“, Biržų rajono savivaldybės tarybos 2022-04-29 sprendimas Nr. T-115 „Dėl VšĮ Biržų ligoninės teikiamų paslaugų kainų nustatymo“.

Mokamų asmens sveikatos priežiūros paslaugų sąrašas ir šių paslaugų kainos tvirtinamos Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro įsakymu.

Mokamoms asmens sveikatos priežiūros paslaugoms priskiriamos paslaugos, kurių išlaidos nekompensuojamos iš valstybės ir savivaldybių biudžetų lėšų, privalomojo sveikatos draudimo fondo (toliau - PSDF) biudžeto lėšų ir valstybės, savivaldybių, įmonių ir kitų organizacijų sveikatos fondų bei lėšų, skirtų sveikatos programoms finansuoti. Už mokamas asmens sveikatos priežiūros paslaugas, kurios suteikiamos Ligoninėje, moka patys pacientai arba kiti fiziniai ar juridiniai asmenys (darbdaviai, papildomo (savanoriškojo) sveikatos draudimo paslaugas teikiančios įstaigos ar kt.). Mokamas paslaugas, tyrimus ir procedūras Ligoninė teikia užtikrinusi, kad šias paslaugas, apmokamas iš PSDF biudžeto lėšų, nustatytą dieną gautų visi jų laukimo eilėje užregistruoti pacientai.

Būtinosios medicinos pagalbos paslaugos (pirmosios medicinos pagalbos ir stacionarinės bei

nestacionarinės skubios medicinos pagalbos paslaugas), kurių sąrašas patvirtinamas Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro įsakymu ir yra teikiamos šalies nuolatiniams gyventojams, nėra priskiriamos prie mokamų paslaugų.

Ligoninėje teikiamos mokamos sveikatos priežiūros paslaugos atitinka Ligoninės turimą licenciją.

Informacija apie mokamas sveikatos priežiūros paslaugas, jų teikimo sąlygas, mokamų paslaugų kainas ir apmokėjimo už jas tvarką bei direktoriaus įsakymai dėl mokamų paslaugų skelbiami viešai pacientams matomoje vietoje. Informacija apie mokamų paslaugų teikimą yra skelbiama kiekviename Ligoninės padalinyje (informaciniuose stenduose, skyriuose esančiuose segtuvuose, kuriuose pateikta visa aktuali informacija pacientams) ir ligoninės interneto svetainėje. Už informacijos savalaikį atnaujinimą ir paskelbimą atsakinga vyr. ekonomistė.

Analizuotas laikotarpis nuo 2023 m. rugsėjo 1 d. iki 2024 m. rugpjūčio 31 d. Šiuo laikotarpiu mokamų paslaugų iš viso buvo suteikta už 43780,62 Eur.

VšĮ Biržų ligoninėje mokamos asmens sveikatos priežiūros paslaugos yra teikiamos, kai:

1. pacientas yra neapdraustas privalomuoju sveikatos draudimu ir kreipiasi į ligoninę dėl paslaugų suteikimo, išskyrus būtinąją medicinos pagalbą;
2. pacientas, apdraustas privalomuoju sveikatos draudimu, neturėdamas pirminės sveikatos priežiūros gydytojo siuntimo, savo iniciatyva kreipiasi į ligoninę dėl stacionarinės ar specializuotos ambulatorinės asmens sveikatos priežiūros paslaugos (konsultacijos, stacionarinio gydymo, procedūros, tyrimo ir pan.) suteikimo;
3. pacientas, turintis teisę į nemokamas asmens sveikatos priežiūros paslaugas ir leidus gydančiajam gydytojui, pageidauja gauti papildomas, t. y. pagrindinei ligai diagnozuoti ar gydyti nebūtinas paslaugas, medžiagas, tyrimus, medikamentus, medicinos pagalbos priemones, procedūras;
4. pacientas nori gauti paslaugą ne eilės tvarka, o ligoninė turi galimybes suteikti daugiau paslaugų, nei numatyta sutartyje su teritorine ligonių kasa;
5. pacientas nori gauti slaugos ir palaikomojo gydymo paslaugas ne eilės tvarka, o ligoninė turi galimybes suteikti daugiau paslaugų, nei numatyta sutartyje su TLK;
6. pacientas, apdraustas privalomuoju sveikatos draudimu, pasirenka brangiau kainuojančias asmens sveikatos priežiūros paslaugas;
7. teikiamos sveikatos priežiūros paslaugos, kurios išvardytos LR sveikatos apsaugos ministro 1999 m. liepos 30 d. įsakymu Nr. 357 patvirtintame mokamų paslaugų sąraše ir nepriskirtos būtinosios medicinos pagalbos paslaugoms;
8. teikiamos sutartyse su TLK nenumatytos sveikatos priežiūros paslaugos;
9. už laboratorinius tyrimus, kuriuos pageidauja atlikti pats pacientas, be gydytojo nukreipimo;
10. sveikatos priežiūros paslaugos teikiamos užsienio piliečiams (išskyrus būtinosios pagalbos paslaugas, teikiamas nuolatinio gyventojo statusą turintiems asmenims ir Europos Sąjungos šalių piliečiams, pateikusiems jų draustumą patvirtinantį dokumentą);
11. už nemedicinines paslaugas, pacientui prašant (transporto paslaugos ir kt.).

Prieš teikiant pacientui paslaugą, už kurią jis turi mokėti, pacientas (jo atstovas) supažindinamas apie jo teisę ir galimybes gauti konkrečią paslaugą nemokamai, išskyrus atvejus, kai paslaugos yra įtrauktos į mokamų paslaugų sąrašą. Į medicininius dokumentus įdedamas patvirtintas parašu sutikimas dėl mokamų paslaugų teikimo, suteiktos mokamos paslaugos pavadinimas ir jos teikimo pagrindas, paslaugos apmokėjimo faktą patvirtinančio dokumento numeris ir data.

Už paslaugas mokama Ligoninės arba Priėmimo ir skubios pagalbos skyriuje, radiologijos kabinete ir klinikinėje diagnostikos laboratorijoje (Ligoninės kasos nedarbo metu).

Apmokėjus už paslaugas Ligoninės kasoje, pacientui išduodamas kasos kvitas arba pinigų priėmimo kvitas (kasos ne darbo dienomis už paslaugas apmokėjus Priėmimo ir skubios pagalbos skyriuje, radiologijos kabinete ir klinikinėje diagnostikos laboratorijoje). Pacientui pageidaujant gali būti išrašoma sąskaita faktūra. Juose yra nurodoma data, sumokėta pinigų suma, asmuo, sumokėjęs

pinigus, ir konkreti paslauga, už kurią buvo sumokėta (pvz., už konsultaciją). Pinigų priėmimo kvitus pasirašo asmuo, sumokėjęs pinigus, ir juos priėmęs Ligoninės darbuotojas.

Visi už mokamas paslaugas gauti pinigai yra perduodami vyresn. buhalterei - kasininkei, kuri juos įneša į Ligoninės kasą. Pagal kasos ir pinigų priėmimo kvitų duomenis, Ligoninės vyresn. buhalterė - kasininkė išrašo kasos pajamų orderius. Juose yra užfiksuojama tam tikrą dieną už mokamas paslaugas gauta pinigų suma, įvardijamos suteiktos paslaugos. Kasos pajamų orderius pasirašo iš pacientų pinigus paėmęs Ligoninės darbuotojas, vyresn. buhalteris - kasininkas ir vyr. finansininkas.

Informacija apie suteiktas mokamas paslaugas apskaitoma įvedant duomenis į Privalomojo sveikatos draudimo informacinę sistemą.

Analizuojamu laikotarpiu ligoninėje buvo atlikta pacientų anoniminė apklausa, kurioje dalyvavo 806 stacionare gydyti pacientai. Anketinėje apklausoje buvo klausiama, ar gydantis ligoninėje teko neoficialiai mokėti ir nurodyti kam teko mokėti (gydytojui, slaugytojai, slaugytojos padėjėjai). Nė vienas apklausoje dalyvavęs pacientas nenurodė, kad neoficialiai mokėjo. Korupcijos pasireiškimo požymių nenustatyta.

Išvada: Atsižvelgiant į išdėstytas aplinkybes, išanalizavus užpildytą Valstybės ar Savivaldybės įstaigų veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė nustatymo klausimyną (1 priedas), manytina, kad Ligoninės veikla, susijusi mokamų paslaugų teikimu korupcijos pasireiškimo tikimybė yra minimali. Veiklos sritis vertinama teigiamai.

1. VšĮ Biržų ligoninėje atlikus mokamų asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikimo vertinimą, darytinos išvados, jog korupcijos pasireiškimo tikimybė Ligoninėje mokamų paslaugų teikimo srityje itin menka, kadangi ši sritis įstaigos viduje yra išsamiai reglamentuota, nustatyta mokamų paslaugų teikimo tvarka. Pažeidimų nenustatyta.
2. VšĮ Biržų ligoninėje, teikiant mokamas paslaugas pacientams, nebuvo padaryta korupcinių pažeidimų.
3. Analizuojamu laikotarpiu nebuvo gauta skundų dėl mokamų asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikimo korupcinio pobūdžio veikų ar kitų pažeidimų. Nesąžiningų darbuotojų veiksmų ar korupcijos apraiškų nenustatyta.

Priemonės, kurios reikalingos siekiant sumažinti korupcijos pasireiškimo tikimybę:

Siekiant mažinti korupcijos pasireiškimo tikimybės prielaidas, keičiantis teisiniam reguliavimui - laiku peržiūrėti, analizuoti teisės aktų pasikeitimus ir jais vadovautis.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, darytina išvada, kad korupcijos pasireiškimo tikimybė Ligoninėje analizuotu laikotarpiu (nuo 2023-09-01 iki 2024-08-31) mokamų paslaugų srityje vertintina kaip neegzistuojanti. Nenustatyta sričių, kuriose egzistavo korupcijos pasireiškimo tikimybė.

Parengė:
Atsakinga už korupcijos prevenciją ir kontrolę Rasa Aukštikalnytė